به نام خدا

نام و نام خانوادگی: ..... اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران

شماره کلاس: ..... اداره آموزش و پرورش شهرستان ساری- ناحیه ۲

تاریخ امتحان: ۲۰/ ۱۰ / ۱۴۰۲ دبیرستان ۲۹ آبان مدّت امتحان: ۶۰ دقیقه

پایه: دوازدهم رشته: ریاضی/ تجربی نام درس: فارسی۳ نوبت امتحانی: دی ۱۴۰۲ شماره صندلی:

قلمرو زبانی

۱- معنای واژه‌های مشخّص‌شده را بنویسید. ۱/۵(هر مورد ۲۵/.)

الف) هر نفسی که فرومی‌رود مُمدّ حیات است

ب) گفت از بهر غرامت جامه‌ات بیرون کنم

پ) بنشین به یکی کبود اَورَند

ت) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست

ث) به همه جایی مأوا نکند.

ح) از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم.

۲- در ابیات زیر غلط‌های املایی را پیدا کنید و صحیح آن‌ها را بنویسید.(سه غلط املایی) ۱/۵

الف: تا واراهی از دم سطوران / وین مـــردم نحس دیـــومانند

ب: برکش ز سر این سپید معجر / بنشین بـــه یکی کبودآورند

ج: آیین طریق از نفس پیر مقان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند.

د: همه از بحر تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

۳- در گروه کلمات زیر دو نادرستی املایی وجود دارد، بیابید و صحیح آن‌ها را بنویسید. ۵/.

«طرف و کناره، ثواب و درست، مطاع و فرمانروا، سفوت و برگزیده، سفله و فرومایه، فغان و فریاد، تریاق و ضد زهر، شبه و مانند»

۴- با توجّه به جملهٔ«باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده» **به سوالات پاسخ دهید. ۵/.**

الف) یک واژهٔ هم‌آوا را پیدا کنید.

ب) «را» نشانهٔ مفعولی است یا حرف اضافه؟

۵- نوع حذف را در نمونه‌های زیر معلوم کنید. ۵/.

الف) جامه‌ای کو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ب) فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد.

www.kanoon.ir

۶- نوع «وابستهٔ وابسته» را در نمونه‌های زیر معلوم کنید. ۵/.

هوای نسبتاً سرد　　رنگ سفید شیری:

۷- نقش کلمات مشخّص‌شده را بنویسید. ۵/.

«عزیزم داشت همچون جم نگین را / تواضع کرد چون گردون زمین را»

۸- در بیت زیر یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی معلوم کنید. ۵/.

«پنهان مکن آتش درون را/ زین سوخته‌جان شنو یکی پند»

۹- در عبارت زیر جملهٔ «هسته» و جملهٔ «وابسته» را معلوم کنید ۵/.

«به خاطر داشتم چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم اصحاب را»

۱۰- فعل‌های مشخّص‌شده را از نظر معنایی بررسی کنید. ۵/.

«گفت: نزدیک است والی را سرای آن‌جا شویم　گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست»

قلمرو ادبی

۱۱- در بیت زیر استعاره‌ها را مشخّص کنید. ۵/.

«تا درد ورم فرونشیند　　کافور بر او ضماد کردند»

۱۲- در بیت زیر دو آرایه ادبی بیابید ۵/.

«نی حریفی هر که از یاری برید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید»

۱۳- در بیت زیر پروانه نماد چیست؟ ۵/.

«ببین آخر که آن پروانهٔ خوش　　چگونه می‌زند خود را به آتش»

۱۴- «مشبّه» و «مشبّه‌به» را در نمونه‌های زیر مشخّص کنید. ۱

کوه غم:　　لب لعل:

۱۵- آرایه‌های مشترک دو بیت زیر را بنویسید. ۵/.

الف: چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان/ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان

ب: محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۱۶- نویسندگان آثار زیر را بنویسید. ۱

تمهیدات:　　از پاریز تا پاریس:

www-kanoon.ir

حفظ شعر:

۱۷-با توجّه به مصراع‌های داده‌شده، ابیات زیر را کامل کنید.۱

الف: ای بی‌خبر بکوش که صاحب خبر شوی .....

ب: ..... هان ای پسر، بکوش که روزی پدر شوی

پ..... ..... دیوار زندگی را زین‌گونـــه یـــادگاران

ت: وین نغمـــهٔ محبّت، بعد از من و تو ماند .....

۱) در مکتب حقـــایق پیش ادیب عشـــق

۲) تـــا در زمانه باقی‌ست آواز باد و باران

۳) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند

۴) تا راهـــرو نباشـــی کی راهبر شوی

قلمرو فکری

۱۸- ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

الف) هنگام چریغ آفتاب کنار قنات حسنی اُتراق می‌کردیم. ۵/

ب) از سیم به سر یکی کلاهخود ۵/

پ) نالهٔ مرغ اسیر این‌همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس، هم‌چو من است ۵/

ت) گفت مستی زان‌سبب افتان و خیزان می‌روی گفت جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست ۵/

ج) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب. ۵/

ح) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند ۵/

خ) چه اسبعادی دارد که عمری باشد و روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم. ۵/

چ) گفت: سه مرکب دارم؛ وابسته ۵/

۱۹- هریک از ابیات زیر به چه مفهومی اشاره دارند؟

ــ جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن/ بدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ۵/

ــ خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد/ ز اشک ویران کُنش آن خانه که بیت‌الحزن است» ۵/

www.kanoon.ir

۲۰- با توجّه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید.

گفت نزدیک است والی را سرای، آن‌جا شویم — گفت: «والـــی از کجا در خـــانهٔ خمّار نیست»

گفت: دینـــاری بده پنهان و خود را وارهان — گفت: کار شرع کـــار درهـم و دینار نیست

گفت: از بهر غرامت جـــامه‌ات بیرون کنم — گفت: پوسیده‌است، جز نقشی ز پودوتار نیست

گفت: آگـــه نیستی کز سر درافتادت کلاه — گفت: در سر عقل بـــاید، بی‌کلاهی عار نیست

۱- کدام بیت اشاره به «رشوه‌خواری» دارد؟ ۲۵/.

۲- کدام بیت به «توجّه کردن به باطن و نفی ظاهربینی» اشاره دارد؟ ۲۵/.

۳- کدام بیت به «رواج فساد در دستگاه حکومت» اشاره دارد؟ ۵/.

۴- کدام بیت اشاره به «فقر در جامعه» دارد؟ ۵/.

۲۱- مفهوم کلّی بیت زیر چیست؟ ۵/.

«هرگز دلم برای بیش و کم غم نداشت/ آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت»

۲۲- مقصود نویسنده از عبارت زیر چیست؟ ۵/.

«چه خوش گفته‌اند که «امپراتوری‌های بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوءهاضمه می‌میرند.»

۲۳- منظور از «سرپری زدن» **در عبارت «به قول بیرجندی‌ها، در این دو شهر تنها یک «سرپری بزنیم» چیست؟** ۲۵/.

۲۴- منظور از عبارت «در کویر خدا وجود دارد» **چیست؟** ۲۵/.

«پیروز و سربلند باشید»